

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

هامل و کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۱۷۳۵

۴شنبه ۱۱ بهمن ماه ۱۳۲۹

سال ششم

شماره مسلسل ۱۰۹

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۰۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روزیکشنبه ۸ بهمن ماه ۱۳۲۹
فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت غائبین و طرح صورت مجلس و مذاکره در ترتیب نطق قبل از دستور
- ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان: سعید مهدوی - دکتر هدایتی - جمال امامی - حافظی - مکی
- ۳ - قرائت و مذاکره در سابقه مذاکرات موقع تقاضای رأی اعتماد از طرف دولت
- ۴ - تقدیم مقاله نامه های بین المللی کار بوسیله آقای وزیر کار
- ۵ - تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی
- ۶ - غنیمت جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت ده و یکربع صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل شد

۱- قرائت غائبین و طرح صورت مجلس و مذاکره در ترتیب نطق قبل از دستور

رئیس - صورت اسمی غائبین جلسه پیش قرائت میشود :

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان : میرمحمد موسوی - احمد بهادری - عرب شیرازی - فرهودی - دکتر هدایتی - دکتر مجتهدی - عظیم محمدفقار - سعید مهدوی - سالار بهزادی - دکتر راجی - دکتر مصدق - دکتر شایگان - طباطبائی - سیدعلی پوهانی .

قانون بر اجازه آقایان : آنتوانی ژان - اقلیل

اشراف سادقی - حواد سبوی .

رئیس - آقای کاشانی در وقت

کشاورز صدر - اول جلسه در وقت عرض

نامه اطلاع دادیم آقای آنتوانی ژان در وقت

رعین مذاکرات مشروح صورت مجلس از روز یکشنبه ۸ بهمن ماه ۱۳۲۹

هامل و کلیه قوانین مصوبه و مقررات

فرمودند که فقط یک نفر میتواند صحبت کند و مطابق آئین نامه سه نفر قبل از دستور بیشتر نمیتوانند صحبت کنند مگر اینکه تمام وقتشان را بدیگری بدهند . در حالیکه در آن جلسه ایشان یک مقنن از وقتشان را به آقای قاسم فولادوند دادند و ایشان هم صحبت کردند بنده خواستم عرض بکنم که مقام ریاست حافظ قانون و نظام نامه هستند و اقتضا دارد که همانطور که روش مجلس بوده و مجلس پذیرفته عمل شود و اگر هم غیر از این هست لاف اول در جلسه دیگر گفته شود و در آن جلسه که عمل غیر از این بوده .

رئیس - الان همان موضوع امروز مطرح است آقای آزاد وقتشان را بدو نفر داده اند پس میکنند این سه ربع وقت بده نفر تقسیم شود آئین نامه گفته سه نفر بیشتر صحبت نکنند و تمام وقت شان را هم میتوانند واگذار کنند بدیگری بنده هم عقیده ام اینست که اگر آقایان موافقت بکنند یک نفر بدهند همه وقتشان را ولی قابل تقسیم نیست (صحیح است) الان امروز چطور عمل بکنیم ؟

کشاورز صدر - میتوانند بین سه نفر تقسیم بکنند نفری پنج دقیقه ، مطابق آئین نامه هم هست

رئیس - آنوقت جای ۳ نفر ۹ نفر صحبت کنند این عملی نیست ؟

نمایندگان - میشود صحیح است

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - بنده استدعا میکنم اینها در تئوری من اشتباه کردم اگر اشتباه من کرد اصلاح بشود و اگر آقایان اشتباه فرموده اند اصلاح بشود . در این قسمت عرض کردم من راجع به صحبت ایران سوالی کردم که متضمن بهترین و فوری است منتظلا مفهوم عبارت از این و از عقلی که در این است که من دو سوال کرده ام در صورتیکه در سوال دیگر یک سوالی کردم که خیال کردم در موقع تشریح بهتر بود و در وقت اجازه لایفک این است تشریح کنم از این جهت استدعا میکنم اصلاح بشود

رئیس - اصلاح میشود آقایان

جمال امامی - بنده میخواهم این از آن باشد

صورت جلسه و صورت مشروح مذاکرات مجلس

تعدادی از نمایندگان در وقت جلسه

که می‌تواند شورای عالی فرهنگ با حضور دو نایب اعضاء رسمی برای مخفی ۱۸ نفر از اشخاص بصورت آزمویده و معتقد را انتخاب و توسط وزارت فرهنگ بقره ۹ نفر را بکمیسیون فرهنگ ستا و ۹ نفر را بکمیسیون فرهنگ مجلس شورای ملی پیشنهاد خواهد کرد و هر يك از دو کمیسیون فرهنگ مجلسین سه نفر از آنها را بدست پنج سال انتخاب میکند این امر انتخابات است و گذار شده است بقوه مقننه شاید روی سابقه ای باشد که در مجلس شورای ملی در دوره گذشته گذاشته شد که قانونی تصویب شد که انتخاب نظار سازمان برنامه را واگذار کرد ب مجلس بنظر بنده این کار خوبی نیست یعنی از شئون قوه مقننه خارج است که در امور مربوطه باجرائبات دخالت کند برای اینکه اینکار موجب مسئولیت است اگر فرض بکنیم که اشخاص هستند در خارج نیستند بی انصافی کرده ایم و بر فرض اینکه بوده باشند باید بهمانها اکتفا کرد مسلماً هم هستند و بعلاوه اینکار مسئولیت دارد اگر آن شخصی که مجلس شورای ملی انتخاب کرده است تقلب بکند اورا میشود عزل کرد یا نباشد عزل نمود نظار برنامه را که مجلس انتخاب کرده است اگر بگوئیم که مقامات اداری حق دارند که آنها را معزول بکنند این توهین ب مجلس است توهین بقوه مقننه است اگر هم بگوئیم که آنها غیر قابل عزل هستند این منطقی نیست همینطوری که می‌بینیم این آقایانی که ما انتخاب کرده ایم و رفتند آنها بقدریک پول سیاه هم کاری نکرده اند شاید هم اشخاص بصیر و خوبی هم هستند ولی ما کاری از آنها ندیده ایم آنها گزارش خودشان را هم نداده اند اینها اگر منتخب مجلس هستند مسئول مجلس هستند ولی طرز اشخاص بصیر هستند تحصیل کرده هستند ولی طرز انتخاب غلط بوده خواستم توجه آقایان را جلب کنم البته بوقوع خودش هم در مجلس صحبت خواهم کرد ولی این انتخاب را که لایحه مصوبه در ستا بدهد کمیسیونهای فرهنگ هر يك از مجلسین واگذار نموده است بنظر بنده صحیح نیست و از همین قبیل است و اینها بعداً اسباب اشکالات زیاد خواهد شد مجلس مقننه نه فقط در اینجا دخالت در کارهای اجرائی میکند بلکه بنده سابقه دارم این مطلب را قبل از دستور مخصوصاً آنروز صحبت کردم که در قوه قضائیه هم یکمرتبه ما دخالت کردیم که آن عبارت بود از رأیی که نسبت به قانون تعقیب دادیم این قانون تصفیه بنده اعتراف میکنم ب حضور آقایان که افلاک در حدش غلط بوده و اشتباهاتی شده بود ولی در همین حال يك هیئتی تعیین شده بود برای رسیدگی اولاً حق بود این اختیار بقوه قضائیه داده میشد نه بقوه اجرائیه بر فرض هم که معین باید رفع اشکال اورا بکند و مجلس خودش را در امر قضائی نباید وارد بکند حالا شده است همینطور بنده خواستم توجه آقایان را جلب بکنم که قوه اجرائیه هم نباید دخالت در کارهای قوه قضائیه بکند ولی متأسفانه در مملکت ما قوه اجرائیه هم بعضی اوقات در کارهای قوه قضائیه دخالت میکند این در این دادوسی

دارائی را ملاحظه بفرمائید آنها يك محکمه ای در واقع دولتی است طرف و قضای یکی شده (صحیح است) و این امر در هیچ جای دنیا سابقه ندارد در مملکت ما دولت برای کارهایی که مربوط بخودش است و طرف خودش است خواه مدعی باشد یا مدعی علیه يك محکمه ای تعیین کرده که قضایش از خودش حقوق میگیرند و در خود وزارت دارائی هم نشسته اند و رسیدگی میکنند بکارهای دارائی حالا آقایان تصور فرمایند که چون بنده و کبیل عدلیه هستم این را میگویم من در این ده یا نوزده سال که مشغول هستم کاری آنجا نداشتم مطلقاً ولی این کار از نظر اصول غلط است. دخالت قوه اجرائیه است در کارهای مربوط بقوه قضائیه (شوشتری - نتیجه اش هم بضرر دولت است) نتیجه اش هم بضرر دولت است صحیح است عرض دوم بنده مربوط است بتأیید بیانات جناب آقای مهدوی راجع بوضع تلفن طهران و شهرستانها ...

رئیس - آقای دکتر هدایتی يك دقیقه دیگر از وقتتان باقی است.

دکتر هدایتی - بنده خواستم عرض کنم که سایر اصلاحات دولت فعلی از قبیل اصلاحات تلفن نباشد آمدند دوپست شماره یا صد شماره اضافه کنند آن چهاره شماره تلفن هم که کار میکرد الان خوابیده ده دقیقه باید گرفت آنجا اضافه مکالمه میکنند ولی جواب نمیدهد (نورالدین امامی - با تمام این حرف ها خوب مؤسسه ایست) خواستم عرض کنم اگر این جور است که گفت از طلا کشتن پشیمان گشته ایم مرحمت فرموده ما را مس کنید ما از این شماره های اضافی صرف نظر کردیم زحمتی بر ما نداشت اضافه نفرمائید این سهامی که دولت واگذار کرده است بشرکت برای این بود و مشروط باین بود که تلفن شهرستان را تأمین بکنند اینها نکرده اند اگر ملی میخواهد بکند بکند این چه وضعی است در قرن بیستم این تلفن آن تلگراف این هم پست (مکی - پست ها را سانسور میکنند) يك تلگرافی هم آقای آزاد دادند بنده که بخوانم نوشته است که در تمام طول خدمتی که باین مملکت کرده ام هیچوقت نا خدمتی از ما سر نزده است الان هم بجای کسی که از ما گرفته اند معوض نداده اند مدت هاست تلاش میکنیم که معوض را بماند بنده نمیدانم سؤالی هم خود بنده از دولت کرده ام تقصیر مقام ریاست میکنم

رئیس - آقای جمال امامی.

جمال امامی - بنده باتمام ارادت که بجناب آقای سردار فاخر رئیس محترم مجلس شورای ملی دارم این ارادت من مانع از این نمیشود که اگر ایشان خسای نکرده تعالی از نظامنامه بفرمائید تذکر بدهم راجع ب مجلس پرورزان بنده اجازه صحبت نداشتم استاد بهین صورت جلسه ای است که مورد استاد خود جناب ایشان بود آقای بیات بعد از صحبت هایشان تقاضای رأی اعتماد می کنند از ایشان باز چند نفر صحبت

می کنند آقای دشتی می گوید آقایان رأی اعتماد خواسته اند دیگر صحبت موردی ندارد رئیس می گوید آقای دکتر مصدق صحبت کنند بعداً رأی می گیریم.

رئیس - حالا همانکه آقای دکتر مصدق صحبت کردند قرائت بفرمائید.

جمال امامی - ... دکتر مصدق هم صحبتی کرده به میل خودش بنده هم بی میل خودم صحبت می کردم مگر آقای دکتر مصدق قبلاً بمقام ریاست گفته بود چه اظهار خواهد کرد بنابر این اجازه داده بودند ؟ از صحبت و کلامه رئیس اطلاع ندارد که چه می خواهند بگویند ؟ ایشان يك صحبتی کرده بودند ممکن بود بنده هم در همان زمینه صحبت می کردم ، اینکه دلیل نشد در هر صورت رئیس مجلس قبل از همه چیز برای حفظ حقوق نمایندگان رئیس شده است و اگر خدای نکرده در يك موردی تبیض بکنند آن تبیض باید برفع نمایند گان باشد چون تبصصنی ایجاد می کند که برفع نمایند گان باشد (صفوی - برفع مملکت باید باشد) رئیس مجلس شورای ملی را عرض کردم. عرض کنم که بدقتان به ریزر موقع نشد که ما بآن خطابه جناب آقای نخست وزیر جواب بدهیم آنقدر مضحک بود ، آنقدر سخیف بود که خود آقای رئیس مجلس هم بنظر بنده نتوانست ایشان بیش از این خفیف بشود برای این با اجازه ندادند ممکن است حق هم همین بود وقتی آدم باین تذلل افتاد بیش از این خفیف کردنش مورد ندارد حالا هم اگر نیامده برای این است که این صحبت ها را نشنود می آید به آن شکل رأیش را می گیرد فرار می کند يك نفرشان هم نمی آید که ما جوابشان را کف دستشان بگذاریم اینهم دولت ما ملاحظه می کند چقدر اهتا هم بشماها می کند بروید رأی بهش بدهید (مکی - نظامی است قربان از سیاست غافل گیری استفاده میکنند) آقای حاجی حاذقی شما که واقف بر موضوع سیاست هستید شما که ادهاد از یکد کوائف اصول پارلمانا برسم هستید و از جرح پارلمانی اطلاع دارید و الحمد لله اخیراً هم مسافرتی فرمودید اطلاع اتان کامل شده است چند دقیقه هم آمدید اینجا بیا نصایحی فرمودید راجع باصول پارلمانا تیریم و تکالیف مجلسیان و نمایندگان می توانیم من عوام را که هیچ چیز سرم نمی شود آگاه کنید که این رأی مفهومی چه بود ؟ بیرون میروید توی گریز همه غر میزنید و می گوئید که این دولت مملکت را بفلاکت و بدبختی کشاند وقتی آمدید اینجا نشنید رأی می دهید این است آن اصولی که می خواستید ما بیروی کنیم می آمدید ارشاد می کردید این است آن اصول؟ خدا انصافان بدهد والله خدا انصافان بدهد شما این دو نامه اخیر اوابی را که گذرانید بر علیه دولت این لوابی شمارای من اعتماد شما بنده است و دولت جمهور بعد از این رأی می دهید ؟ شما لایحه اقترا آنطور در دین خود آموخته های وقت دولت مراجه بکمیسیون کردید قانون مطبوعات را آنطور می رزم آنرا تصویب کردید اگر دهم آنرا بود من بیکی

از این لوابی رأی نمی دادم من آنروز هم در مجلس گفتم عرض کنم که قانون مطبوعات را آنطور رد کردید اگر يك دولت دیگری بود خدا ما بقانون مطبوعات رأی می دادید ؟ بهای و وجدانان پهلوی انصافان آنطور رأی می دادید ؟ حکومت نظامی را آنطور لغو می کردید ؟ بودجه دولت را آنطور تصویب می کردید ؟ یعنی چه آقا ؟ آخر شما ها مشول این مملکت مسئول آتیه این مملکت مسئول بدبختی های این مملکت هستید رزم آرا آمده تمام بدبختی های را که بر این مملکت آورده در هفت ماه جلوی شما می خوانند اینها را بحساب خدمات خودش می گذارد می گوید که در آتیه هم همین خدمات خود را ادامه خواهم داد شما هم باو رأی می دهید یعنی به نایب بودی مملکت رأی می دهید خدماتش تا حالا چه بوده است ؟ شما که میباید بعد از من صحبت میکنید بیاید بگوئید خدماتش چه بوده است اگر آمدید ثابت کردید بنده میگویم غلط کردم و اگر این را ثابت بکنید چرا رأی دادید آنوقت شما میگوئید من و کبیل ملتم ؟ مدافع ملتم ؟ خیلی سخیف است خیلی خفیف است شما بعد از آن نظارانی که کردید بعد از آن حرف هایی که زدید بعد از حرفانی که در خارج میزنید در مطبوعات منمکس می شود آخر این چه رأی بود ؟ بخداوندی خدا این رأی که دادید بضرر مملکت بضرر شاه مملکت و بالاخص بضرر خودتان بود بضرر نمایندگان فردا فردا بود يك ماه دیگر می فهمید که من چه گفتم ، عرض کنم حضور مبارک آقایان ایشان آمدند خطابه ای اینجا خواندند (مکی - سرایا دروغ) و حسب معمول گذاشت فرار کرد و رفت سیاست خارجی و سیاست داخلی سیاست خارجیش چه بوده ؟ مبتنی بر چه بوده ؟ سیاست خارجیمان مبتنی بر سه اصل است یعنی سه دولت خارجی هست که امروز ما باید با آنها در درجه اول يك روابطی داشته باشیم سیاستی داشته باشیم آن یکی هایتول فرنگها زنگنه هستند آن سه دولت آمریکا و شوروی است و انگلیس حکومت رزم آرا تشکیل شد باین امید که از آمریکا برای ایران کمک بگیرد این علت املل تشکیل حکومت رزم آرا بود . هفت ماه از حکومت رزم آرا می گذرد و این یکشاهی ما از آمریکاها کمک گرفته ایم. وحال آنکه در دولت هایی که قبل از ایشان بود در یکی دو دولتی که بنده معوض بودم دوپست بیلیون دلار از آمریکائی ها میخواستم و روی خوش نشان داده بودند بیا رهنه کرده بودند که دوپست بیلیون دلار بدهند ایشان آمدند با کابینه نصر و کوفت و زهر مار برای اینکه از آمریکائی ها کمک بیشتری بگیرد تا اکنون یکشاهی نکرده بعد از این هم نخواهد گرفت با یون و کرنا آمد چه در مجلس و چه در مطبوعات گفت من باشوروی را قرارداد تجارتي بستم توافق تجارتي کردم حالا قرارداد تجارتيش چه برده شما بهتر از من می دانید ؟ شش ماه قبل از این گفت که در روز بعد از این طلاهای ما را با نظار می آورند سه ماه قبل از این در يك جلسه ای با حضور همین جناب

آقای رئیس و چند نفر دیگر از اعضای قوم بایران قوم گفت که يك هفته دیگر با نظار طلاهایمان می آید . حالا هفت ماه گذشته صحبت طلا هم دیگر گرفته است . گفت که ما ۱۲ سال است ۱۵ سال است که در مرزمان اختلاف بود اختلاف مرزهایمان حل میشود آنهم از بین رفت روز اول این قرارداد را آورد در مجلس من گفتم ما را بشیر تو امید نیست غرمرسان من از این قرارداد تجارتي امید غیر ندارم امیدوارم سوه استفاده سیاسی نشود ملاحظه فرمودید که سوه استفاده های سیاسی هم شد . حزب توده دوباره در این مملکت برقرار شد ، توده ایها فرار کردند ، یعنی فرارشان دادند روزنامه های شان مجدداً منتشر شد حزب رسمی است الان چند روز نامه اقرار میکنند که من توده ای هستم و باشما مبارزه میکنم و از منافع خارجی مأمم دفاع میکنم از همه اینها بالاتر و خجالت آورده و شرم آورده اینها ندانم سیاسی را پس دادند که این کار در سابقه ملل در تاریخ ملل سابقه نداشته است و این ننگ تاروز قیامت بدامان این مملکت خواهد ماند این استفاده ای بود که ما از قرار داد تجارتي باشوروی کردیم با انگلیس هم که چه عرض کنم خیلی روابطمان حسنه است آقای مکی ها ؟ این سیاست خارجیش ؟ سیاست داخلیش که میدانید آشفتگی بدبختی گران ، فلاکت نفاق ، دورویی ، بحران بالاخره خلاصه هرج و مرج در این مملکت رایج است ، تمام اینها هست . آخر شما جز هرج و مرج چیزی می بینید ؟ امنیت دارید ؟ شما در خانه تان دزدی بدبختی . آنوقت آمده حماسه سرائی میکند و خطابه ای میخواهد که یکی از آنها صحیح نیست و شما رأی میدید خدا انصافان بدهد وقتی که فردا از شما بپرسند که دولتی که آمد این کار ها را کرد بعد آمد این حرفها را زد چرا بهش رأی دادید . چه جواب خواهید داد ؟ پس مشول بدبختی و فلاکت مملکت شما هستید . حالا عرض میکنم) آقا والله بالله بخدا به بیغیر ما باید روشن معلوم باشد در امروزه بحران دنیا که دقیقه بدقیقه روز بروز است هفته هفته است شما نمیدانید فردا بسرد دنیا و این مملکت چه خواهد آمد اگر ما این مملکت را در این تشنج نگاه داریم احتیاج باینکه جنک بشود و ما از بین برویم نیست خودمان با طبیعه از بین برویم خودمان مثل گرم داریم خودمان را میخواوریم مجلس نمیدانید چیکار کند دولت که الحمد لله کارش اینست که مجلس و ملت و دولت و همه را بهم بریزد مردم بدبخت هم که چشم انتظارشان از شماست شماها هم می نشینید نمیدانم روی سییاتی آنتی پاتی تقاضا تلق می آید خانه تان میگویند بیا رأی بدهید ما ایرانیها هم که همیشه احساساتمان غالب بمقامان است همیشه میگوئیم چند نفر از من خواهش کردند من هم رهنه دادم بنده میگویم آقا از کیسه خلیفه میبخشی بچه مناسبت رهنه دادی قول دادی که رأی بدهی آخر این قول مال من نیست که قول بدهم میگویند قول دادم آمده خانه ام تقاضا کرده آخر این حرف شد يك ملتی

این را از يك وکیل مجلس شورای ملی میباید (دکتر طباطبائی - اسم ببرید آقا کی بوده) حالا بالاخره يك کسانی هستند ممکن است خود شما باشید (دکتر طباطبائی - من هیچوقت اینطور رأی نمیدهم) ممکن است بنده باشم آقا والله بالله بخدا به بیغیر من جسارت نمیکم من تذکر نمیدهم آقایان بهتر از من واردید بهتر از من با وضع مملکت و اقتبده ولی این وضع نیست بخداوندی خدا این هاقبتش برای خود شماها برای مملکت حتی برای شاه مملکت مضر است مضر است آخر يك چنین دولتی را ما تا کی میتوانیم نگاه داریم آقا من خیلی امیدواری از رزم آرا داشتم ، روز اول هم که آمد این جا من کمک کردم و همینجا گفتم آقای رزم آرا ما شما را آورده ایم برای اینکه هرج و مرج را از این مملکت ریشه کن بکنید وقتی که دیدم نمیکند و برعکس ، اضافه میکنند آدمم اینجا گفتم من آن کسی که خیال میکردم نویسنده من بتو رأی نمیدهم و مخالفت هم میکنم ، این صحبت سییاتی و آنتی پاتی نیست ، وقتی که بروی خانه اش بنشیند من بازم باوسمیاتی دادم ولی من که نمی توانم از کیسه ملت ایران بیخشم که آقای رزم آرا شلنگ تخته اش را بیندازد و ملت هم بدبخت باشد آخرین چه کرده ، شما میخواهید همین را ادامه بدهد ؟ راضی هستید ؟ خوبست این اوضاع مملکت ؟ بدبختی نیست در این مملکت ؟ مردم در رفاه هستند ؟ امنیت دارند . آخر چی . اگر اعتماد ندارید چرا رأی میدید ، اگر دارید بیاید من را قانع بکنید که این مردم چه میگویند ، اینکه شوخی نیست . اینها شایسته نمایندگی مجلس نیست ، نمایندگی مجلس باید بنشیند آن را که خودش تشییع میکند طبق آن عمل بکند و گرنه ملت حق ندارد بآن نماینده رأی بدهد (احسن) يك تلگرافی هم از رهائیی کلهر آمده که املاکشان را گرفته اند و بعد زهاب را درهوض داده اند چند نفر از خوانین حالا میخواهند املاکشان را پس بگیرند و زهاب را کرده بر این قیمت دارد بدهند این راهم تقدیم مقام ریاست میکنم

رئیس - آقای حاذقی پنج دقیقه وقتشان را به آقای مکی واگذار کردید دقیقه خودشان استفاده میکنند بفرمائید

حاذقی - امروز بنده عرض لازمی داشتم که میخواستم باستحضار آقایان نمایندگان محترم برسانم ولی بیانات جناب آقای جمال امامی همکار محترم ایجاد کرد که چون بین اللاتین و خلاف نظامنامه بود من از وقت استفاده بکنم و ایشان پاسخی عرض بکنم (مکی - حرف حساب جواب ندارد) چرا جواب حساب هم می شود بحرف حساب گفت منتهی بحساب نباید گفت ما خیلی خوشوقتیم که در مجلس همیشه يك معیبه بسیار آزار می باشد که نمایندگان محترم با سوال آزادی عقیده و قضاوت خودشان را باستحضار مجلس و ملت ایران باستحضار شیخانه آگاه شده ایم که در این مجلس پاسی بین امنیت و آشوب بین موافق و مخالف يك همکاری سدی بفتح ملت

ومملکت وجود داشته باشد و چون باین اصل متوجه شدیم تمام مسامی و مجامدهای ما صرف همین میشود که متقناً یک جبهه ای بر له منافع ملت و ملیه هر گونه تصمیم و فکر و عملی که بر ضرر ملت باشد تشکیل بدهیم و این وحدت را حفظ بکنیم و این جبهه را نگه بداریم و بنفع مملکت اقدام بکنیم جناب آقای امامی توجه فرمائید بنده مطالب جناب عالی را جواب عرض میکنم من یکروز در اینجا عرض کردم که اجتهاد هر شخصی سبب میشود که او بیک نتیجه ای برسد و در آن نتیجه ای که رسیدم از اینکه بحق رسیده یا باحق وقتی سوء نیت نداشته باشد از نظر وجدان راحت و از نظر اجتماع مورد هیچگونه تعذیری نیست. در مجلس شورای ملی چندین کار مفید شده و در این کار های مفید هم اقلیت و اکثریت همه متعهد بودند و متعهدند. امامت مقصد ما از وضع این قوانین بهیچوجه دشمنی و مانده و مخاصمه با دولت نبوده زیرا که لیدر اقلیت جناب آقای و کتر مصدق مکرر اینجا فرمودند که ما دشمنی شخصی با هیچکس و با هیچ دولتی نداریم و حتی دولتی هم که با او مخالف هستیم اگر کار خوبی کرد در آن کار خوب با او موافقیم و همکاری میکنیم بنابراین مجلس در یک محیط بسیار آرامی در یک محیط بسیار صمیمانه این همکاری خودش را شروع کرده و این قوانینی که اخیراً موجب ارضای خاطر و تمایل قاطبه وطن پرستان مملکت شده وضع کرده و بازم بهخواست خدا با همین موفقیت و با همین اتحاد و همین همکاری تهنه دوره مجلس را هم انشاء الله ادامه میدهیم و بازم بکوری چشم دشمنان ایران و مطابق منافع و امیال ملت قوانین مفیدی وضع میکنیم (صحیح است) اما راجع باینکه فرمودید شما آقایانیکه رأی دادند شاید وقت و تامل در امر نکرده اند خواستم عرض کنم جناب آقای امامی که اینطور بفرموده (صحیح است) ۹۱ نفر از کلا بعد از اینکه باهمدیگر مشاوره کردند فکر کردند اظهار کردند در حال حاضر وضع مملکت را در نظر گرفتند، متویات خاطر پادشاه مملکت را در نظر گرفتند، اوضاع و احوال مملکت را در نظر گرفتند، بعقیده خودشان (شاید هم اشتباه کرده باشند) بعقیده خودشان فکر کردند اگر در حال حاضر باهم اتحاد بکنند اتفاق بکنند دست همکاری بدهند و برای یکبار دیگر هم بدولت رأی اعتماد بدهند بنفع مملکت است (جمال امامی - اتفاق را در امر خیر بکنند چرا در امر شر میکنند) اجازه بدهید، هیچگونه حق که ویرادی نسبت به کاران مخالف و اقلیت نداریم بلکه آنها را هم تجلیل میکنیم و احترام میکنیم زیرا که ما برای مجلس شورای ملی اقلیت را لازم و ضروری میدانیم و برای همین بود که عرض من امروز این بود که میخواستم بگویم که هر روز یک نفر که خودش را من نمیدانم، باحق، جزو روزنامه نویسها مری کرده یک روزنامه ای با هم جنوب ایران منتشر کرده بود در آن نسبت بیکدیگر از همکاران شریف اقلیت مایک مطالبی خارج از حقیقت نوشته بودند که من گفتم امروز آنرا مطرح بکنم و کله بکنم از آن نویسنده ای که خودش را داخل صنف مقدس روزنامه نگاری کرده که چرا برخلاف واقع حقیقت و دروغ یک مطالبی که موجب ناراحتی افکار مردم و موجب عدم احترام بیک نفر نماینده محترم مجلس که مورد احترام

است انتشار میدهد من خواستم این عرض را بکنم بگفته حافظ که گفت آبادی میخانه زورانی ماست. بنابراین اگر احترامی برای بیانات اقلیت یا بحر فمائی که آقای جمال امامی زدن این باشد برای اینست که یک عده زیادی هم نسبت بنظیر آنها نظر عکس داشته و این رأیی هم که آقایان اکثریت به دولت داده اند طبیعی است همانطوری که عرض کردم نتیجه مشورت و اجتهاد سیاسی بوده (مکی - او امر مقامات عالی) این را فرمائید برای اینکه وکیل در رأی خودش کمال آزادی را دارد و ماهر رأیی که بخوایم میتوانیم بدهیم شاید دولت بهتری اگر این جا حاضر است ما نشان بدهیدو یک افرادی که مطمئن باشیم که اینها بهتر برای مملکت خدمت میکنند و معتقد شوم که اینها شایستگی و صلاحیتشان بیشتر است (چند نفر از نمایندگان صحبت میگردند) اگر آقایان میل ندارند من عرضی نمیکنم من از طرف آقایان صحبت میکنم (جمعی از نمایندگان فرمائید) عرض میکنم که اگر یک اشخاص دیگری خدمتگذارتر و توانا تر قانون شناس تر باشند ما رأی خودمان را با کمال علاقه و ایمان بانها خواهیم داد طبیعی است همه نمایندگان عقیده شان اینست (مکی - عمل نشان میدهد) بدیهی است که عمل نشان میدهد آقای مکی اگر این دولت اینچنین فمائی را که در مجلس زد شروع کرد و بنفع مملکت قدم برداشت ما هم این پشتیبانی خودمان را نسبت باو حفظ میکنیم ولی بجزدی که حس کردیم میخواست بر خلاف مصلحت مملکت قدمی بردارد یا عملی بکنند با کمال شهامت رأی عدم اعتماد باو میدهیم (صحیح است) و هیچ راهی هم از کسی نداریم از هیچکس هم ترسی نداریم برای اینکه بهمان قرآنی که آقایان قسم خوردند ما هم قسم خورده ایم که حافظ حقوق ملت ایران باشیم و با کمال شهامت از حق ملت ایران دفاع کنیم و اما عرضی که من داشتم امروز این بود که اخیراً از فارس یک تلگرافهایی رسیده بود که اعتباراتی که برای راهسازی مجلس شورای ملی تصویب کرده است با آنجا نرسیده خواستم از آقای وزیر بهداری که اینجا تشریف دارند بخواهم که این را با اطلاع دولت برسانند که اعتبارات عمرانی تمام مملکت را دستور بدهند بدون تأخیر بمعالما بپردازند (صحیح است) (جمال امامی - اتفاق را در امر خیر بکنند چرا در امر شر میکنند) اجازه بدهید، هیچگونه حق که ویرادی نسبت به کاران مخالف و اقلیت نداریم بلکه آنها را هم تجلیل میکنیم و احترام میکنیم زیرا که ما برای مجلس شورای ملی اقلیت را لازم و ضروری میدانیم و برای همین بود که عرض من امروز این بود که میخواستم بگویم که هر روز یک نفر که خودش را من نمیدانم، باحق، جزو روزنامه نویسها مری کرده یک روزنامه ای با هم جنوب ایران منتشر کرده بود در آن نسبت بیکدیگر از همکاران شریف اقلیت مایک مطالبی خارج از حقیقت نوشته بودند که من گفتم امروز آنرا مطرح بکنم و کله بکنم از آن نویسنده ای که خودش را داخل صنف مقدس روزنامه نگاری کرده که چرا برخلاف واقع حقیقت و دروغ یک مطالبی که موجب ناراحتی افکار مردم و موجب عدم احترام بیک نفر نماینده محترم مجلس که مورد احترام

علاقه مندی نشان بدهد و مرتب با مجلس در تماس باشد چه بسا که لایحه ای که آورده تصویب بشود ولی اگر بخواید کوتاهی بکند و خونسردی نشان بدهد بتدریج آقایان نمایندگان هم سرد خواهند شد و این تصمیم متوجه خود دولت است نه نمایندگان و اما نکته دیگری که میخواستم عرض کنم یک تظلمی است توسط همکار محترم آقای اعظم زنگنه رسیده است راجع بگمرک بمقام ریاست تقدیم میکنم که امر فرمائید که اقدام بشود در پایان مطالب عرض میکنم که چند سؤال از دولت شده البته ما مطابق قانون حق داریم که سؤال کنیم استدعا می کنم مقام ریاست تذکر فرمائید که دولت برای دادن جوابهای سؤالات در مجلس حاضر بشود و جواب این سؤالات را بر عرض مجلس برسانند تا ما هم وجدانمان راحت بشود در پایان این قسمت هم یک سؤالی است از آقای وزیر دادگستری راجع بیک تخلف قانونی که نسبت بیک از قضات شریف با آقای تمدن کرده اند این را هم تقدیم میکنم

رئیس - آقای مکی فرمائید

مکی - یک نامه ای است مسلولین شرکت نفت از آسایشگاه شاه آباد بوسیله بنده نوشته اند تقدیم مقام ریاست می کنم و استدعا دارم که دستور فرمائید بوزارتخانه مربوطه و نوشتن فرستاده بشود که بشکایت این مسلولین که دستشان از دنیا کوتاه است و در گوشه یک آسایشگاهی افتاده اند و هم نشان رادر راه شرکت نفت تلف کرده اند رسیدگی بشود چند ورقه کاغذ دست امضاء شده از طرف متمسکین و تجار و بازرگانان شهر تبریز توسط جناب آقای دکتر مصدق و حضرت آیت الله کاشانی بمجلس شورای ملی و تقاضای ملی شدن صنعت نفت را کرده اند و از فراریک بنده شنیده ام امضاء کنندگان غالباً از اشخاص محترم و سرشناس شهر تبریز میباشد که تقدیم مقام ریاست میکنم یک اعلامیه ایست از طرف کسبه بازار شهر اصفهان راجع بملی شدن صنعت نفت بوسیله حضرت آیت الله کاشانی و آقای دکتر مصدق بمجلس فرستاده شده و تقاضا دارند که مجلس شورای ملی تقاضایشان را مورد توجه قرار دهد یک اعلامیه ایست از تجار و بازرگانان تهران در چند ورقه تهیه کرده و امضاء کرده اند تقدیم مقام ریاست میکنم ورقه ایست که از اندیشمک فرستاده اند و تقاضای ملی شدن صنعت نفت را کرده اند تقدیم مقام ریاست می کنم تقاضای است از اهالی شهر مشهد بوسیله جمعی از بلی شدن صنعت نفت تقدیم مقام ریاست میکنم (کلیه اوراق را تقدیم مقام ریاست نمودند) و همان طوری که در جلسه قبل عرض کردم اینها سند افتخار و شرافت ملت ایران است زیرا ملت ایران با امضاء کردن این اوراق و با شرکت در مینتینگ هائی که در شهرستانها تشکیل شده بدینا نشان میدهند که ایرانی زیر بار نفوذ بیگانه نمیروند و می خواهند با سرعت اوقات این فلابه اسارتی را که شرکت نفت در مدت نیم قرن بر گردن ملت ایران انداخته است با تمام قوا باریه کنند (صحیح است)

۳- قرائت سابقه عدم مذاکره موقع تقاضای رأی اعتماد از طرف دولت

رئیس - موضوعی که این جا آقای جمال امامی طرح کردند چون بعداً هم ممکن است مبتلابه مجلس شورای ملی بشود من گفتم سوابق ایشان را بیاورند حالا آقای صدرزاده می خوانند توجه فرمائید وقتی که دولت آقای بیات رأی اعتماد از مجلس خواست و همینطور دولت آقای ساعد در مورد آنها چطور عمل شده است

(آقای صدر زاده مذاکرات مجلس را بشرح زیر قرائت نمودند)

« آقای بیات (نخست وزیر وقت) - تقاضا دارم امروز مجلس شورای ملی نظر خود را در این خصوص اعلام دارند یعنی میان دولت و مخالفین داوری فرمایند تا هم تکلیف دولت معلوم شود (صحیح است) و هم زمینه برای قضاوت افکار عمومی و تاریخ فراهم گردد » بعد بیان آقای دشتی « دشتی : بنظر بنده این چیزی که آقای نخست وزیر این جا خوانندند یک موضوعی نیست مطرح باشد لایحه نیست آقای نخست وزیر حق ندارند راجع به اوضاع صحبت در مجلس بکنند و برای خودشان تقاضای رأی اعتماد بکنند و بنظر بنده این مطرح نیست که در اطرافش صحبت بشود مخصوصاً این را در نظر بگیرند که اگر صحبت بشود طبیعتاً تشنج ایجاد میشود (صحیح است) و بهتر اینست همانطوریکه آقای نخست وزیر فرمودند معلوم شود که واقفان دولت اکثریت دارند و اگر اکثریت داشت سر کار میماند و اگر اکثریت نداشت بروندی کار خودشان و در اطراف این موضوع صحبت بنظر بنده مورد ندارد »

بعد بیان آقای رئیس « آقای نخست وزیر تقاضای رأی اعتماد فرمودید ؟ چون تصریح نکردید « بعضی از نمایندگان - چرا خوانندند آقا »

بعد آقای نخست وزیر میگویند « البته همان طور که عرض کردم تشنجی خوشوقت می شوم اگر ایراد و اعتراضی به بنده دولت بنده هست مذاکره بکنند اعتراض بکنند تا این که مطالب جواب داده شود و اگر اظهار و ایرادی ندارند بنده مایل هستم همان طور که اظهار شد تکلیف دولت روشن بشود اگر دولت اکثریت دارد با کمال اطمینان همانطور که سابقاً هم عرض کرده بودم بخدمت خودم ادامه میدهم و اگر مجلس شورای ملی واقفاً نظر دیگری اتخاذ کرده اند و البته شاید بصلحت مملکت باشد ممکن است آن نظر دیگر را بکنند اتخاذ فرموده اند عمل بکنند بنا بر این همانطور که عرض شد اگر ایراد و اعتراضی نیست تقاضای رأی اعتماد میکنم »

رئیس - آتوقت بعضی از آقایان میگویند صحبت بشود بعضی میگویند صحبت نشود بایشتهاد از آقای ایرج اسکندری باین مضمون می رسد بایشتهاد میکم در اطراف سیاست داخلی خارجی دولت بحث بشود بعد آقای اسکندری پس از توضیح بایشتهاد نشان را پس میگیرند و آقای دشتی بایشتهادی میدهند که رأی اعتماد گرفته شود و بعد از توضیح آقای دشتی

و سایرین به پیشنهاد رأی گرفته میشود و تصویب می شود

مکی - این پیشنهاد در حقیقت رأی به کفایت مذاکرات بوده

رئیس - در حال در اطراف بیانات نخست وزیر هیچ صحبتی نشده است که پیشنهاد آقای دشتی در حکم کفایت مذاکرات باشد چون یک دولت همیشه میتواند ببیند که در مجلس رأی اعتماد دارد یا نه و اگر روی این موضوع بحث شود ممکن است ده جلسه طول بکشد و اصل قضیه از بین برود سوابق را هم من نگاه کردم هیچوقت هم بدون اینکه یک سابقه ای باشد بنده خودم کاری نمیکنم

۴ - تقدیم مقاله نامه های بین المللی کار از طرف آقای علم وزیر کار

رئیس - وارد دستور میشود. آقای علم **وزیر کار** - چندتا مقاله نامه ایست بنده تقدیم میکنم ولی چون سابقاً هم در این باره عرایضی عرض کرده بودم بمجلس شورای ملی و توضیحاتی داده شده حالا توضیحی عرض نمیکنم

دکتر هادآینی - راجع بچه موضوعی است ؟

وزیر کار - مقاله نامه ای مختلفی است که ملاحظه خواهید فرمود این مقاله نامه ها را سازمان بین المللی برای ما میفرستد ما باید قبل از تصویب مراجع قانونگذاران برسانیم اگر تصویب شد که ما موظف به اجرائش هستیم و اگر تصویب نشد که نیستیم (احسن)

مکی - انشاء الله که بفتح شرکت نفت و بر علیه کارگران نخواهد بود

۵ - تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی

رئیس - آقای شماعی لایحه ای دارید؟ فرمائید

معاون وزارت دارائی - بنده چند لایحه داشتم میخواستم تقدیم بکنم اول بطوریکه خاطر مبارک آقایان مسبوق است در بودجه سال ۱۳۲۶ مجلس شورای ملی یک تبصره ای گذاشته شده است که آگهی های دولتی فقط بر روزنامه رسمی داده شود و این هم تا امروز رعایت شده است و تا موقعی هم که این قانون باقی باشد رعایت خواهد شد ولی در عمل دیده شد که با نشر آگهی در روزنامه رسمی آن منظوری که لازم است بدست نیاید چون خواننده نمیشود همه مستحق نمیشوند آن نتیجه ای که از نشر آگهی میبایستی حاصل بشود حاصل نمیشود باین جهت یک ماده واحده ای تقدیم میشود که اجازه بدهند علاوه بر روزنامه رسمی به روزنامه های کثیر الانشمار هم داده بشود

آزاد - آقای شماعی بوالهای ایشان از کجا میآوردید

مکی - روزنامه هائی که مرافق دولت هستند میخواهند رشوه بدهند

معاون وزارت دارائی - علاوه بر روزنامه رسمی بیک روزنامه دیگر داده میشود و لایحه دیگری است برای مالیات بر اوراق و انتقال بلاعوض قانونی در سال ۱۳۲۶ گذشته و حالا یک تجدید نظری در

نرخهایش میخواهیم بکنیم و در دست طبقه سوم و طبقه وارث از طبقه سوم باشد یک مختصری در مآخذ آنها اضافه میشود (کشاورز صدر - اجراء میشود ؟) تا اکنون مطابق قانون گذشته عمل شده است و اجراء شده است

کشاورز صدر - آنها تیکه ارنه چند میلیون چند میلیون گذاشتند بفراتان نرفتند رفتند سراغ بقال ها

معاون وزارت دارائی - بقال که ازنی ندارد اگر کسی ارنه دارد انشاء الله هر چه باشد و هر کس باشد خواهیم گرفت لایحه دیگری است برای وضع مالیات املاک و مستغلات مکرر این صحبت در مجلس شورای ملی و مجلس سنا شده همه جا گفته شده است همین طوری که فرمودند تنها از بقال مالیات گرفته میشود و از مشمولین مالیات گرفته نمیشود در چند جلسه قبل هم عرض رسانیدم که این موضوع تحت مطالعه است و لایحه مربوط باینکار در دست تنظیم است این یک لایحه ای است برای دریافت مالیات از مستغلات یعنی از ارزش مستقل نه از درآمد مستقل در همین لایحه یک قسمتی است مربوط باملاک مزرهوی دریافت مالیات از قیمت املاک و همینطور اراضی بیاضی که در شهرها بلا استفاده گذاشته شده لایحه دیگری است برای اضافه کردن مختصری بر اعتبار دولت این موضوع را آقایانی که در کمیسیون بوده تشریف داشتند سابقه دارند که اعتبارات دولت را کمیسیون بودجه جرح و تعطیل کرد و خیلی کم کرد و متأسفانه در سه ماه اول سال چون اعتبارات تصویب شده بود در آن سه ماه مقدار زیادی از این اعتبار مختصر هم مصرف شده و حالامبلغ کمی میخواهیم بر اعتبار دولت اضافه بکنیم

مکی - معلوم میشود دولت خیلی احتیاج بچاقو کش دارد که میخواهد باعتبار مجرمانه اش اضافه بشود

۶ - ختم جلسه بعنوان تنفی

رئیس - لایحه بهداشت در دستور بود که بکفایت مذاکرات رأی داده شد حالا باید بورود در شور مواد رأی گرفته بشود آقایان توجه فرمائید

حاذقی - آقای رئیس دستور فرمائید که آقایان بیرون نروند تا بشود رأی گرفت

مکی - آن ۹۱ نفر باید بنشینند رأی بدهند

کشاورز صدر - حرف حسابی است

آزاد - راست میگوید

حاذقی - بهداشت شهری بنفع مملکت است

رئیس - باید رأی گرفته بشود برای ورود در شور مواد اولی اکثریت نیست (عده ای از نمایندگان - در خارج جلسه هستند فرمائید بایند) بله هستند ولی بجلسه نمی آیند ۸۹ نفر لازم است پیشنهادی هم رسیده است که ده دقیقه تنفس داده بشود فعلاً ده دقیقه تنفس داده میشود

(بکر مع بظن جلسه باین تنفس تعطیل دیگری تشکیل نگردند)

رئیس مجلس شورای ملی - **رضاحکمت**